M.A. 3rd Semester Examination, 2022

SANSKRIT

PAPER – SAN-303

Full Marks : 40

Time : 2 hours

The figures in the right hand margin indicate marks

Candidates are required to give their answers in their own words as far as practicable

सर्वे प्रश्नाः सुरगिरा देवनागर्या समाधेयाः

'क'–विभागः

1. यथेच्छं प्रश्नद्वयं समाधेयम्— 2×2

(क) ध्वन्यालोके कति कारिकाः सन्ति ? कति च उद्योताः ?

(ख) व्रज ममैवैकस्या भवन्तु निःश्वासरोदितव्यानि ।
मा तावपि तया विना दाक्षिण्यहतस्य जनिषत ।।
— इति कस्मिन् प्रसङ्गे उल्लिखितमानन्दवर्धनाचार्येण ?

(ग) उपसर्जनीकृतस्वार्थौ — इत्यत्र कीदृशः समासः इति सविग्रहं प्रतिपादयतु ।

2. यथेच्छं द्वयोर्व्याख्या कार्या — 4 × 2

(क) योऽर्थः सहृदयश्लाघ्यः काव्यात्मेति व्यवस्थितः ।
वाच्य-प्रतीयमानाख्यौ तस्य भेदावुभौ स्मृतौ ॥

(ख) सरस्वती स्वादु तदर्थवस्तु निःस्यन्दमाना महतां कवीनाम् ।
अलोकसामान्यमभिव्यनक्ति परिस्फुरन्तं प्रतिभाविशेषम् ॥

(ग) सोऽर्थस्तद्व्यक्तिसामर्थ्य योगीशब्दश्च कश्चन ।
यत्नतः प्रत्यभिज्ञेयौ तौ शब्दार्थौ महाकवेः ॥

3. कस्यचिदेकस्य प्रश्नस्योत्तरं प्रदेयम् — 8 × 1

(क) तस्याभावं जगदुरपरे -- इति मतं व्याख्यायताम् । तन्मतमानन्दवर्धनाचार्येण कथं खण्डितम् ?

(ख) ध्वनिवादस्य मुख्यः प्रवक्ता कः ? काव्यस्यात्मा ध्वनिरिति आलोच्यताम् ।

'ख'-विभागः

4. यथेच्छं प्रश्नद्वयं समाधेयम् — 2 × 2

(क) दशरूपकग्रन्थे कति प्रकाशाः सन्ति ? प्रकाश- शब्दस्य कोऽर्थः ?

(ख) दशरूपकस्य किं फलम् ?

(ग) वीथ्याङ्गानि कति ? कानि च तानि ?

5. यथेच्छं द्वयोर्व्याख्या कार्या— 4×2

(क) नमस्तस्मै गणेशाय यत्कण्ठः पुष्करायते ।
मदाभोगघनध्वानो नीलकण्ठस्य ताण्डवे ।।

(ख) अन्यद्भावाश्रयं नृत्यं नृत्तंताललयाश्रयम् ।

(ग) भारती संस्कृतप्रायो वाग्व्यापारो नटाश्रयः ।

6. कस्यचिदेकस्य प्रश्नस्योत्तरं प्रदेयम्— 8×1

(क) किं नाम वस्तु ? कतिविधं च तत् ? धनञ्जयमतानुसारं तत्स्वरूपं व्याख्यायताम् ।

(ख) सन्धेः सामान्यं लक्षणमुल्लिख्यताम् । कति सन्धयः सन्ति? धनञ्जयमतानुसारं मुखसन्धिस्वरूपं व्याख्यायताम् ।
